

Pravda u Husa / Hus o pravdě

Stačí si přečíst některé Husovy formulace a hned můžeme nahlédnout, že jde o docela jiné chápání „pravdy“, než jaké je běžně tradováno v teorii, jejíž původ je řecký. Často slyšíme, že Hus mluví (nebo píše) o tom, že je pravdu možno „zrazovat“ nebo vůbec „zradit“ a že lidé, kteří tak činí, jsou „zrádci pravdy“. Pravdu je možno zradit různými způsoby: lze „odpadnout“ od pravdy, „ustoupit“ nebo „odstoupit“ od ní, „smlčet“ pravdu, dokonce ji jen „nesměle“ pravit nebo „nesměle“ bránit. Pravdu, kterou známe, je třeba „držet“, či lépe „držet se jí“, „přidržeti se pravdy až do smrti“, „odvážně“ a „pravdivě ji vyznávat“, je třeba „být stálý (nebo ustavičný) v poznané pravdě“, „stát v pravdě“, „přebývat v pravdě“, a když toho vyžaduje tíseň největší, je třeba „se postavit do bojové řady“, aby pravda byla „chráněna“; nesmíme uhnout, máme-li „vydat“ za pravdu i své tělo, neboť je třeba ji „směle bránit až do smrti“. Mnozí pravdu odsuzují, potlačují a umrtvují, ba do hrobu ji položili, „ona však, když povstala, všechny přemohla“, neboť „nade vším vítězí“ a „na věky přemáhá“: „domnívají se, že ji potlačili, a ona má tu zvláštnost, že čím víc ji chtějí zastínit, tím víc se rozzáří, a čím víc ji zatlačují dolů, byť někdy padne, o to víc se potom pozdvihne“. Zmýlíme-li se, je třeba „pravdu přiznat“: „kdož jste chybili, uhoďte v pravdu“. Hus mluví o „duchu pravdy“ a také o „vůdcích pravdy“. Když se Hus na jednom místě zmíní o „hlasatelích“ pravdy, hned se opravuje: „pravdivěji bych řekl, obhájci pravdy“; jinde mluví o „pravdivých svědcích“ a o „milovnících“ nebo „přátelích pravdy“ (tak jako na druhé straně mluví o „nepřátelích pravdy“). (Vše je citováno z Rybova vydání Husových listů u Laichtera v Praze 1949.)

(Písek, 990627-1.)